АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

НОРМАТИВНА УРЕДБА

Чл. 43, чл. 45, ал. 4, 5, 6 и 8, чл. 9, чл. 64, ал. 3 и 4, чл. 65, ал. 12 и 13, чл. 66, ал. 1, чл. 67 и чл. 68, ал.1, 2 и 3; § 1, т. 28 – 30 и т. 33 от ДР на ЗДДФЛ

ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА АВАНСОВ ДАНЪК

(чл. 43, ал. 1, 2 и 9 от ЗДДФЛ)

Лице, придобило доходи от стопанска дейност по чл. 29 от ЗДДФЛ (виж фиш II.III.3), дължи авансово данък върху РАЗЛИКАТА между

Облагаемия доход и вноските, които самоосигуряващото се лице е задължено да прави за своя сметка за месеците на тримесечието, през което е придобит облагаемият доход.

Облагаемия доход и удържаните задължителни осигурителни вноски, ако лицето не е самоосигуряващо се.

ИЗКЛЮЧЕНИЕ:

Лице с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност дължи авансово данък за доходи от стопанска дейност по чл. 29, след като облагаемият доход на лицето от всички източници на доход, придобит от началото на данъчната година и подлежащ на облагане с данък върху общата годишна данъчна основа, намален с удържаните или внесените за сметка на лицето задължителни осигурителни вноски, превиши 4 049.43 евро / 7920 лв.

В тези случаи лицето, придобиващо дохода, удостоверява степента на намалена работоспособност с валидно към датата/датите на изплащане на дохода експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК, копие от което се предоставя еднократно пред платеца на дохода, когато той е задължен да удържа и внася данъка.

АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

ПРИМЕР: Изплаща се доход по извънтрудово правоотношение на физическо лице в размер на 1000 евро. Лицето е с намалена работоспособност 65 на сто и от началото на годината до датата на изплащането на възнаграждението по извънтрудовото правоотношение е получило облагаем доход от трудови правоотношения в размер на 1500 евро. В конкретния случай лицето не дължи авансово данък за придобития доход от извънтрудовото правоотношение, на основание чл. 43, ал. 2 от ЗДДФЛ.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА АВАНСОВИЯ ДАНЪК (чл. 43, ал. 3, 4, 5 и 6 от ЗДДФЛ)

Размерът на дължимия данък се изчислява, като РАЗЛИКАТА по чл. 43, ал. 1 от ЗДДФЛ се умножи по данъчна ставка 10 на сто И СЕ ОПРЕДЕЛЯ ОТ:

ПЛАТЕЦА НА ДОХОДА, когато същият е предприятие или самоосигуряващо се лице по смисъла на КСО. В този случай данъкът се удържа от платеца при изплащането на дохода. **(чл. 43, ал. 4)**

ИЗКЛЮЧЕНИЕ: Разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗДДФЛ не се прилага, когато лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се лице по смисъла на КСО и декларира това обстоятелство с писмена декларация пред платеца на дохода при изплащането му. **(чл. 43, ал. 5)**

ЛИЦЕТО, ПРИДОБИЛО ДОХОДА, когато:

- платецът на дохода от стопанска дейност не е предприятие или самоосигуряващо се лице по смисъла на КСО;
- лицето, придобиващо дохода, е самоосигуряващо се и писмено е декларирало това обстоятелство пред платеца на дохода.

(чл. 43, ал. 6)

АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

ИЗДАВАНЕ НА ДОКУМЕНТИ ЗА ИЗПЛАТЕН ДОХОД И УДЪРЖАН ДАНЪК (чл. 45, ал. 4, 5, 6 и 8 от ЗДДФЛ)

Предприятие или самоосигуряващо се лице по смисъла на *Кодекса за социалното осигуряване* (КСО) – платец на доход от друга стопанска дейност по чл. 29 от ЗДДФЛ, издава за изплатените доходи и удържания данък по чл. 43 сметка за изплатени суми по образец, която предоставя на лицето, придобило дохода, или на упълномощено от него лице (чл. 45, ал. 4 от ЗДДФЛ).

Съгласно чл. 45, ал. 5 от ЗДДФЛ, при поискване от лицето предприятието или самоосигуряващото се лице – платец на доходите, издава служебна бележка по образец за изплатения през годината доход и за удържаните през годината данък и задължителни осигурителни вноски. В тези случаи, на основание чл. 45, ал. 8 от ЗДДФЛ служебната бележка се издава в 14-дневен срок от поискването ѝ.

Образците на сметката за изплатени суми и на служебната бележка се утвърждават със заповед на министъра на финансите и се обнародват в „Държавен вестник” (чл. 64, ал. 3 и 4 от ЗДДФЛ).

Сметка за изплатени суми и служебна бележка не се издават в случаите по чл. 43, ал. 5 от ЗДДФЛ, т.е. когато получателят на дохода от друга стопанска дейност е самоосигуряващо се лице и е декларирало това обстоятелство с писмена декларация пред платеца на дохода (чл. 45, ал. 6 от ЗДДФЛ).

В тези случаи физическото лице е задължено да документира придобитите от него доходи по реда на чл. 9 от ЗДДФЛ. **(Виж фиш I.4)**

ЛЕГАЛНИ ДЕФИНИЦИИ

„Предприятие“ е предприятие по смисъла на ***Закона за счетоводството***, както и търговското представителство по ***Закона за насърчаване на инвестициите*** и осигурителната каса, създадена на основание чл. 8 от КСО. **(§ 1, т. 33 от ДР на ЗДДФЛ)**

АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Самоосигуряващо се лице“ е физическо лице, което е длъжно да внася осигурителни

ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ!

1. Съгласно чл. 2 от *Закона за счетоводството* (ЗСч.)**, предприятия са:** търговците по смисъла на ***Търговския закон*** (ТЗ), включително клоновете на чуждестранните търговци; местните юридически лица, които не са търговци, бюджетните предприятия, консорциумите по смисъла на ТЗ, дружествата по ***Закона за задълженията и договорите***, съвместните предприятия и други обединения, базирани на договорни отношения, по които страните имат права върху нетните активи, фондовете за извършване на плащания и осигурителните каси по смисъла на КСО, търговските представителства и чуждестранните юридически лица, осъществяващи стопанска дейност на територията на страната чрез място на стопанска дейност, с изключение на случаите, когато стопанската дейност се осъществява от чуждестранно лице от държава - членка на Европейския съюз, или от друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, единствено при условията на свободно предоставяне на услуги.

„Бюджетни предприятия” са всички лица, прилагащи бюджети, сметки за средства от Европейския съюз и сметки за чужди средства съгласно ***Закона за публичните финанси*** (ЗПФ), включително Националният осигурителен институт, Националната здравноосигурителна каса, държавните висши училища, Българската академия на науките, Селскостопанската академия, Българската национална телевизия, Българското национално радио, Българската телеграфна агенция, както и всички други лица, които са бюджетни организации по смисъла на § 1, т. 5 от ЗПФ. **(§ 1, т. 1 от ДР на ЗСч.)**

„Бюджетни организации“ са всички юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове, както и всички останали юридически лица, чиито средства, постъпления и плащания се включват в консолидираната фискална програма по силата на нормативен акт или по реда на чл. 171 от ЗПФ. **(§ 1, т. 5 от ДР на ЗПФ)**

2. Съгласно чл. 24 от ***Закона за насърчаване на инвестициите***, чуждестранни лица, които имат право да извършват търговска дейност по националното си законодателство, могат да откриват в страната **търговски представителства**, които трябва да бъдат регистрирани в Българската търговско-промишлена палата. Представителствата не са юридически лица и не могат да извършват стопанска дейност.

3. Редът за създаване, регистриране и функциониране на **осигурителните каси, създадени на основание чл. 8 от КСО**, е уреден с ***Наредбата за осигурителните каси*** (Обн., ДВ, бр. 37 от 13 април 2001 г.). За целите на данъчното облагане, тези каси са приравнени на юридическите лица (чл. 2, ал. 2 от ЗКПО).

4. Физическите лица, които сами определят дължимия данък по чл. 43 от ЗДДФЛ **през 2026 г.** могат да го намаляват с данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания **(Виж фишове II.II.7 и II.II.8)**

АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

ВНИМАНИЕ! **Лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на ТЗ, включително едноличните търговци, както и физическите лица в случаите по чл. 29а от ЗДДФЛ правят авансови вноски при данъчна ставка 15 на сто при условията и по реда на *Закона за корпоративното подоходно облагане*.**

Виж НАРЪЧНИКА ПО КОРПОРАТИВНО ПОДОХОДНО ОБЛАГАНЕ - Фиш II.VIII.2.

СРОКОВЕ И МЯСТО ЗА ВНАСЯНЕ НА ДАНЪКА ПО ЧЛ. 43, АЛ. 3 И 4 ОТ ЗДДФЛ

КОГАТО СЕ УДЪРЖА ОТ ПЛАТЕЦА НА ДОХОДА
(чл. 65, ал. 12 и 13 и чл. 66, ал. 1)

До края на месеца, следващ тримесечието на придобиване на дохода. Не се удържа и внася авансов данък за доходи, придобити през четвъртото тримесечие на годината, освен когато лицето, придобиващо дохода писмено декларира пред предприятието или самоосигуряващото се лице – платец на дохода, че желае удържане на данък. В тези случаи удържаният данък се внася в срок до 31 януари на следващата година.

КОГАТО ДАНЪКЪТ СЕ ОПРЕДЕЛЯ ОТ ЛИЦЕТО, ПРИДОБИЛО ДОХОДА
(чл. 67 и чл. 68, ал. 1 и 2)

До края на месеца, следващ тримесечието на придобиване на дохода. Не се внася авансов данък за доходи, придобити през четвъртото тримесечие на данъчната година.

Данъкът се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на НАП, включително когато чуждестранно лице е получило доходи чрез пълномощник с постоянен адрес в страната.

АВАНСОВО ОБЛАГАНЕ НА ДОХОДИ ОТ СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Данъкът се внася в държавния бюджет по сметка за приходи на централния бюджет на НАП.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ (чл. 81 и чл. 81а от ЗДДФЛ)

ЗА ... ш IV.4.

1. Лице - платец на доход, което, като е задължено, не удържи или не внесе в срок данък, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер до 511.29 евро / 1000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание (виж фиш IV.1).

2. Лице - платец на доход, което при поискване не издаде и не предостави на лицето, придобило дохода, образците по чл. 45 от ЗДДФЛ, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер до 127.82 евро / 250 лв., освен ако не подлежи на по-тежко наказание. За нарушения, извършени за повече от едно физическо лице, глобата или имуществената санкция се налага поотделно за всяко физическо лице. При повторно нарушение глобата или имуществената санкция е в размер до 255.65 евро / 500 лв.

НАЛАГАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ НАКАЗАНИЯ (чл. 86 от ЗДДФЛ)

За налагането на административни наказания се прилагат разпоредбите на ***Закона за административните нарушения и наказания***.